

V. DUSZPASTERSTWO LITURGICZNE

Bp Stefan Cichy

Odpowiedzi na pytania związane z Wielkim Postem i Triduum Paschalnym

Na mailowy adres Komisji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, jak i na adres Przewodniczącego tej Komisji wpłynęło ostatnio kilka pytań związanych z Wielkim Postem i Triduum Paschalnym. Poniżej podajemy kilka z nich i odpowiedzi na nie.

1. Jakiego koloru szaty liturgiczne winien ubrać kapłan odprawiający nabożeństwa: Gorzkich Żali i Drogi Krzyżowej.

Odp. Gorzkie Żale i Droga Krzyżowa są to nabożeństwami ku czci Męki Pańskiej. Jeżeli w liturgii ku czci Męki Pańskiej (Niedziela Męki Pańskiej, Wielki Piątek, Msze o Męce Pańskiej, np. w Święto Podwyższenia Krzyża Świętego) zgodnie z Ogólnym wprowadzeniem do Mszału Rzymskiego nr 346 b używa się koloru czerwonego, to także w nabożeństwach o Męce Pańskiej winno się używać tego koloru. Takie też zapisy można znaleźć w wielu agendach liturgicznych, np. katowickiej, krakowskiej, opolskiej. Przy Gorzkich Żalach agenda warszawska podaje kolor biały, a agenda łomżyńska kolor biały lub czerwony, wynika to stąd, że przy nabożeństwach eucharystycznych używa się koloru białego, potraktowane więc jest nabożeństwo Gorzkich Żali jako nabożeństwo eucharystyczne. Przy Drodze krzyżowej rubryki we wszystkich księgach podają czerwony kolor szat liturgicznych.

2. Mam pytanie odnośnie koloru zasłanianych krzyży w kościołach. W Liście Kongregacji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów z 1988 r. o przygotowaniu i obchodzeniu Świąt Paschalnych, wymienia się dwa kolory, którymi winno się zasłonić krzyż. Jednak słyszałem o tym, że zasłania się krzyż kolorem białym w Wielki Czwartek w Katedrach. Przeglądając zdjęcia parafii katedralnych, można to zauważyć.

Odp. W księgach liturgicznych nie ma zapisu o białym welonie zasłaniającym krzyż w Wielki Czwartek. Jednak zwyczajowo stosuje się tę praktykę w katedrach.

3. Pragnę zadać Szanownej Komisji pytanie dotyczące sposobu wykonywania Męki Pańskiej: Jeżeli kapłan odczytuje rolę Chrystusa, zaś rolę Ewangelisty powierza się świeckiemu ministrantowi, to słowa *Męka naszego Pana Jezusa Chrystusa według świętego N.* oraz *Oto słowo Pańskie* wypowiada narrator-laik, czy są one w jakiś sposób zastrzeżone kapłanowi?

Odp. Jeżeli opis Męki Pańskiej czytają tylko ministranci i roli Chrystusa nie czyta prezbiter, to narrator zaczyna *Męka naszego Pana Jezusa Chrystusa według świętego N.*, natomiast na końcu prezbiter mówi *Oto słowo Pańskie*.

Warto przypomnieć, że List o przygotowaniu i obchodzeniu świąt paschalnych

z 1988 r. zaznacza: „Opowiadaniu o Męce Pańskiej przysługuje szczególnie uroczysty charakter. Radzi się, aby było śpiewane lub czytane w tradycyjny sposób, to znaczy przez trzech, którzy dzielą między siebie rolę Chrystusa, narratora i ludu. Pasję niech wykonują diakoni albo prezbiterzy, lub w ich braku – lektorzy; w tym przypadku rola Chrystusa winna być zarezerwowana kapłanowi. Ta proklamacja Męki odbywa się bez użycia świeczników i kadzidła, bez pozdrowienia ludu i bez wykonania znaku krzyża na księdze. Jedynie diakoni proszą o błogosławieństwo kapłana, jak zwykle przed Ewangelią” (p. 33).

4. Czy na początku Liturgii na cześć Męki Pańskiej w Wielki Piątek postawę największego uniżenia zajmuje tylko kapłan, czy także inni usługujący?

Odp. Mszał Rzymski dla diecezji polskich mówi, że „kapłan i diakon padają na twarz lub klękają. Wszyscy zgromadzeni modlą się przez pewien czas w ciszy”. Nie wymaga więc padania na twarz wszystkich usługujących, ani klęknięcia wszystkich zgromadzonych.

5. Czy poza wigilią paschalną w okresie Wielkanocy okadza się paschał?

Odp. Paschał okadza się tylko w czasie wigilii paschalnej i to przed rozpoczęciem Orędzia paschalnego. Tak wyraźnie mówi mszał rzymski, nie wspomina on o okadzaniu paschału w innym celebracjach.

Tak Mszał rzymski, jak i Ceremoniał liturgicznej posługi biskupów zawierają jedynie rubrykę dotyczącą okadzenia paschału w czasie Wigilii Paschalnej. Mszał rzymski wskazuje, że diakon okadza najpierw księgę, a potem paschał i stojąc na ambonie albo przy pulpicie, śpiewa orędzie wielkanocne.

Ceremoniał liturgicznej posługi biskupów mówiąc o celebracjach okresu Wielkanocy w p. 389 zaznacza: „Paschał zapala się na czas wszystkich uroczystszych celebracji liturgicznych tego okresu, tak Mszy jak Jutrzn i Nieszporów”. Natomiast nic nie mówi o jego okadzaniu.

6. Czy trzeba zdjąć z ołtarza mszał w czasie okadzania ołtarza?

Odp. Chodzi tu o okadzanie po przygotowaniu darów, bo mszał umieszcza się na ołtarzu w czasie przygotowania darów, otwarty na odpowiednim miejscu. Istnieją dwie tradycje. Według jednej zdejmuje się wtedy mszał z ołtarza, gdyż mszału się nie okadza. Natomiast według drugiej tradycji nie trzeba wtedy zdejmować mszału, gdyż zawiera on teksty święte i może być okadzany.